

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Mindent áldozni nem szabad...

Iria: Dr Barabás Béla orsz. képviselő.

Nehéz elhatározások küszöbéhez érkezett a magyar nemzet. Néhány évtized könnyelmű gondolkodásának és a királyi akaratához simuló politikának végzetes következményei szakadtak rájuk.

1867-ben egy közös alapra lépett a nemzet és király. Az volt a cél, hogy a kölcsönös anyagi és erkölcsi érdekek kiegyenlítésével legyen erős a nemzet, legyen hatalmas a király. De nem ez lett az eredmény.

A kiegyezésnek törvénybe iktatott szakaszait a nemzet évtizedes közvéleménye úgy fogta fel, hogy az alkalmas lesz a nemzeti önállóság teljes kifejlesztésére, dacára annak, hogy a kiegyezés ellenzői ujjal mutattak rá a logikus következményekre, amik ma már kegyetlen igazságot adnak a függetlenségi és 48-as párt híveinek.

De másfelől, a király és annak kormányai következetesen úgy magyarázzák és úgy kezelték az 1867. évi kiegyezési törvényeknek ugyanazon szakaszait, hogy meg kellett érniük azt a szomorú valóságot, miszerint alkotmányunk és törvényeink ereje a felségjogok keretébe kerültek s a mindenképp felett álló királyi akarat korlátai közé lettek szorítva.

És ime ma már kétségtelen, hogy összes alkotmányos és törvényes biztosítékaink tehetetleneknek bizonyultak a királyi akarattal szemben, a melynek feltétlen erőt a kezei között levő összes hatalmi tényezők adnak.

A mi királyunk az idők hosszú folyamán nemcsak a felségjogok korlátlanágába, de az összes hatalmi erővel való rendelkezhetőségének tudatába is beleöregedett s így az ő szeméi elől nemcsak a magyar alkotmány törvényes biztosítékai mosódtak el, de felszabadította lelkületét az ezelőtt harmincnyolc évvel letett eskünek erkölcsi kényszere alól is.

Igy jutottunk el a mai helyzethez, amidőn a nemzet millióinak közérzete s az országgyűlés nagy többségének akaratával szemben urrá lett a királyi akarat, elannyira, hogy elbizakodottságában szétrombolta az alkotmány és a törvények korlátait s hatással képes megfenye-

getni ezt az országot az elkövetkezendő nyomor és szenvedéssel, amely a katonai hatalomra fektetett abszolút uralommal készül megnyilatkozni.

Elérkezett tehát ez a nemzet a válaszúthoz. Vagy — vagy.

Vagy szemébe kell néznünk a kiméletlen és kérlelhetetlen abszolutizmus minden keserves és gyászos következményeivel, vagy pedig a még megmenthető alkotmányos nemzeti életnek irányítását becsületes és megbízható magyar embereknek kell kezükbe venni.

Én az abszolutizmustól nem félek. Nemzeti vágyaink szentségében, törekvéseink igazságában s törvényeink és szokásainkban élő alkotmányunk erejében bízva, elviselhetjük a nyomort és szenvedést; mert a hogy négyszázados küzdelmeink alatt elviseltük sokszor és mindannyiszor kihevertük, Istennek segítségével el fogjuk azt viselni most is és ki is fogjuk azt hverní évek hosszú sora alatt.

De amit el lehet kerülni, azt kerüljük el. *S ha el nem kerülhetjük, legalább ne foghassák reánk, hogy erre a végzetes lépésre mi adtunk okot és alkalmat.* Mert erre lesnek Bécsben és Budapesten is nagyon sokan.

Az én lelkiismeretem, józan eszem és hazámnak mélységes szeretete azt sugja nekem, hogy áldozni sokat lehet, de mindent áldozni nem szabad. Minden egyébtől eltekintve, ma az a legelső feladata ennek a nemzetnek s a sorsát intéző vezéreknek, hogy üres formává sülyesztett alkotmányunknak és lábball taposott törvényeinknek megszerezzük tekintélyt és ellenállási erejét. A közvetlen tapasztalatok arról győztek meg mindenkit, hogy amíg ez az erő vissza nem kerül a nemzet kezébe, addig elérhetetlen minden nemzeti vágyunk, üres minden ábrándunk, értéktelen minden reményünk és hiába való minden küzdelmünk.

Alkotmányunk ellenállási erejének, törvényeink tekintélye és uralmának megszerzéséhez becsületes és őszinte magyar emberekre, tántoríthatlan hazafiakra s a küzdelemre indult nemzet millióinak osztatlan bizalmára és szeretetére van szükségünk.

Igy jutunk el a békéhez s a béke becsületes felhasználásával a nemzeti jogok győzelméhez!

A politikai helyzetről.

Megoldás vagy küzdelem.

Andrássy Gyula gróf elvitte a vezérlőbizottság választását Bécsbe s ma már egész érdeklődéssel tekint mindenki a király döntése elé. Ebből tudjuk meg, hogy visszatér-e a törvényes rend, avagy továbbra is „szemét nép” kezeli Magyarország ügyeit.

A király üzenete és a vezérlőbizottság válasza természetesen izgatja az újságírói lelkeket s a Fejérváry kormány nem szívesen látja, hogy az ő mellőzésével egyenesen a vezérlő bizottsággal tárgyal a király. Tojástáncot járnak tehát és különböző valótlán hírek terjesztésével ohajtják a közvéleményt maguk felé irányítani. A nemzetiségeket itthonról is izgatják az ál-sovinisták. Pedig hát van minékünk elég bajunk Béccsel és az osztrákokkal s ez a baj közös a nemzetiségekkel, mert őket épen úgy égeti, mint a magyarságot. Megtanulhatták a multból. A bécsi „Zeit” c. lap egy jól értesült katonatiszt tollából érdekes cikket közöl s ugyanazt mondja, amit mi már hetekkel ezelőtt megirtunk a nagyhatalmi hóbortról. Elmondja, hogy mult évben sorozás nem volt és ha a válság tovább is tart, az idén sem lesz. A delegációk már 1904-ben mellőzhetlen szükségnek ismerték el a katonai létszám fölemelését s Magyarországon tényleg még az eddigi elégtelen létszám is egyharmadára olvad le. A tüzérség állapota is nagyon rossz. Még agasztabb a tengeri haderőnk állapota. Ha a f. év végéig nem állnak helyre a rendes állapotok, nem lesz katona, mert az 1903. és 1904. évi póttartalékosokat el kell bocsátani s másokat nem hívhatnak be helyükbe. Szóval nagy a hiány emberben, ágyuban, hajóban, hadiszerekekben, mindenekelőtt pedig pénzben. Tehát elérkezettünk azon pontra, ahol az osztráknak muszáj engedni, mert másképp vége lesz a nagyhatalmi tekintélynek...

A békére való hajlandóság erősen megvan a királyban s mind ennek ellenére Kossuth Ferencnek alig van reménye a kibontakozás lehetőségében, mert a béke ellen erős és ügyes aknamunka folyik. Az agg uralkodó ösztönszerűen mondható jóindulata pedig elszigetelten áll s a mostani kormány mindent elkövetett, hogy a királyt szembeállítsa a nemzettel. Két dolgot tart Kossuth sürgősnek: a közgazdasági kérdést és az alkotmányosság megerősítését; az alkotmányosságon ütött csorbák kiköszörülését; új básiyak emelését a ma-

gyar nemzeti állam részére. Igen nagy veszélyt lát abban, hogy az ország közgazdasági sorsát a nemzet nélkül döntsék el, mert ez Magyarország közgazdasági függetlenségének beláthatatlan időkre sirját ássa. Arról ne is beszéljünk, — mondja Kossuth — hogy az uralkodó merre hajlik! Ha felénk hajlanék, nem is lenne válság Magyarországon; a királyi palota nem is lenne üres, nem irtóznának attól, hogy a magyar nemzet szelleme bevitessék nyelvvel együtt a hadseregbe, mert ez, csakis ez és nem más a nehézség. Rég figyelmeztetem az országot arra, — fejezi be Kossuth a Magyarország tegnapi számában irt cikkét — hogy legfontosabb ügye a közgazdasági ügy volt, mert ennek megoldása volt egyedül záros határidőhöz kötve. Bevallom, hogy figyelmeztetésem a közvélemény előtt eddig a pusztába kiáltó szó maradt!...

Mi is megirtuk volt lapunkban, hogy Ausztriának a magyar önálló vámtérület fáj leginkább s ha ezt körmönfont raffineriával 1917-ig elodázhadják, nem törődnek más ügyekkel. 1917-ig pedig még inkább lelegetik nemzetünk megélhetésének eszközeit s akkor aztán a koldusokkal tetszésük szerint elbánhatnak az osztrákok...

Jelentés

a székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület 1905. évi állapotáról. Előterjesztve az 1906. jan. 21-iki közgyűlésen.

Igen tisztelt közgyűlés!

Ha bár a napi élet azon izgalmai, amelyekre ezelőtt egyévvél az egyesület szelid lelkű elnöke megnyitott beszédében oly találon rámutatott, még mostanig se enyésztek el teljesen, sőt a felkorbácsolt szenvedélyek hullámverései némely helyen immár a rendes mederből kicsapva, posványt idéztek elő és iszapot is hagytak magok után: — a székelyudvarhelyi jótékony nőegyesület mégis nemcsak úgy áll, mint csendes, béke intő sziget, hanem mint szirt a habok között és nyugodtan, békés egyetértéssel halad rendeltetése pályafutásán, a nemes, a fényes cél felé, amely nem más, mint a humanizmus eszméje által áthatott jótékony gyakorlat, az emberszeretet megvalósítása — és vidám társas összejövetelek által az összetartás érzetének ápolása és a társadalmi kapocs megszilárdítása. És az egyesület e kettős szép célt az elmult évben is őszinte törekvéssel szolgálta és így szép — mondhatnók fényes sikert ért el.

Tisztelt közgyűlés! Kettős öröm ünnepe van ma a helybeli jótékony

nőegyesületnek, mert nemcsak a le-
tűnt évek fényes lapját zárja, hogy
ujat nyithasson, hanem fennállásá-
nak 30-ik évfordulóját is jubilálja.

Ezek után az egyesület mult évi
működésének főbb adatait a követ-
kezőkben ismertetem:

a) Első sorban azt a személyi vál-
tozást említem meg, amely Nagy
Elemér titkár távozásával állott be,
aki 1905. szept. 10-én kelt és az
elnökhöz intézett beadványában saj-
nálattal jelentette, hogy „rengeteg
elfoglaltsága és körülményei alakul-
ása miatt” állásáról lemond.

A megmáshatatlannak jelzett el-
határozást a választmány sajnálattal
vette tudomásul és Nagy Elemér volt
titkár buzgó tevékenysége iránt való
elismerésének jegyzőkönyvében is
kifejezést adott.

Ezen lemondástól mostanig a tit-
kári teendőket — a választmány
fölkérésére — Bod Károly tb. titkár
végezte.

b) Az egyesület folyó ügyeit a
választmány 3 ülésben 22 jknyvi
számu határozattal intézte el.

c) Jövedelmi forrásul a mult évi
dec. 2-án tartott tea-estély- és fil-
lérestélyek szolgáltak, a tőke kama-
tain és az évi tagdíj illetményeken
kívül.

A reménység felett fényesen si-
került tea-estély tiszta jövedelme
1192 K 75 f volt; a fillérestélyek
pedig 353 K 63 fillért jövedelmez-
tek.

Ugy a rendezők, mint a szerep-
lők fogadják ez uttal is az egyesü-
let hálás köszönetét!

d) A munkaképtelen öregek, öz-
vegyek és szegény árvák segélye-
zése levén az egyesület legfőbb fel-
adata, e tekintetben a következő
adatok felsorolására szoritkozom:

Négy idevaló árva leány nevel-
tetési költségeihez az egyesület 600
koronával járult; a helybeli szegé-
nyek ünnepi segélyezése címen pe-
dig kiosztottak 862 K 20 fillért.

Ezen kívül a parajdi tüzkárosul-
tak is 30 koronát kaptak.

Végül 69 szegény tanuló gyermek
és 4 városi szegény kapott részben
uj- és egész rend-, részben pedig

átalakított ruházatot, 466 K 46 fil-
lér értékben. És így segélyezés cí-
men kiadott összesen: 1928 K 66
fillér.

Nem nagy, de a mi viszonyaink-
hoz képest elég tekintélyes összeg

A szegények felruházásának fá-
radságos ügyét özv. Kassay Endréné
jegyző intézte, kellő körültekintéssel,
a legnagyobb gondnal és tapintatos
utánjárással.

Jutulma legyen a hiven teljesített
kötelesség boldogító tudata.

e) Egyesületi új tagok gyűjtésére
ebben az évben is Félégyházi An-
tálnét és Vargha Idát kérte fel a
választmány, akiknek tapasztalt és
elismerésre méltó buzgósága bizo-
nyára nem marad eredmény nélkül.

f) Még csak a pénztáros mult évi
számadásainak legfőbb tételeit iktat-
tatom ide: Az 1905. évi összes be-
vétel volt: 2765'49, összes kiadás
volt: 2143'86. Főlöslég, mint tőke
gyarapodás: 621'63. A vagyoni ál-
lás 1905. dec. 31-en: 20393'50.

És most még egy pár szót!

Derüre boru! A sok örvendetes
tény és jelenség után szomorú kö-
telességet is kell teljesítenem, a mi-
dön hálás kegyelettel emlékszem
meg itt és ez alkalommal is már
csak néhai b. e. özv. Kiss Ferenc-
néről, az egyesület előbb rendes-
később tiszteletbeli egyik alelnökéről,
aki már az alakulás idejében nagy
buzgóságot fejtett ki és mindvégig
élénken érdeklődött az ügyek iránt,
a szegényeknek, özvegyeknek és ár-
váknak pedig leghathatósabb párt-
fogója volt és aki mult év novem-
ber hó 16-án hunyta le örök álmra
fáradt szemét.

Az egyesület elnökének vezetése
mellett ravatalára koszorút helyez-
vén, a gyászoló családnak részvé-
tünket is kifejeztük.

Legyen aldott emlékezte!
Tisztelet közgyűlés! Három évtíz ál-
dásos munkája után, ki tudja mit
hoz a jövőendő? . . .

Lehet, hogy nemsokára ismét sok
szenvedés és megpróbáltatás vár ha-
zánkra.

Am! — ha Isten is úgy akarja
— hadd jöjjön a minék jöni kell!

De akkor aztán szükség lesz nem-
csak a férfi karra és vére, hanem
a női szivre és könyvre is.

„Isten óvja nagy csapástól, a mi
magyar hazánkat” és ne adja, hogy
veszélyben forogjon; de hogy ha
mégis-mégis valaha oltalomra szo-
rulna: — akkor senkinek — s te-
hát a nőknek se szabad felre állani,
mert „hol férfi kezében a kard és
nő kezében a zászló, ott a győze-
lem bizonyos”!

Hát tűzze a nő fel — ha kell —
a kokárdát a férfi keblére és mint
egykor a római asszonyok, a pa-
izsra mutatva — büszkén mondják:
„ezzel vagy ezen”!

Nem harci riadó ez, tisztelt köz-
gyűlés! Mert erre — Istennek hála
— még nincs szükség és különben
se itt és most volna a helye és
ideje, hanem csak intő és buzdító
szózat, a melylyel tartoztam és ami
talán soha sem fölösleges!

És ezzel titkári jelentésem végére
jutva, tisztelettel kérem annak tuda-
másul vételét!

Bod, tb. titkár.

A székelyudvarhelyi birto- kosság szervezeti szabályai.

1. §. A székelyudvarhelyi birtokos-
ság tagjai Székelyudvarhely város
azon polgárai, jogi személyei, kül-
birtokosai, a kik, illetve melyek a
Szombathalvánál való egyesülés előtti
városrész területén, a tagosítás ada-
tainak megfelelően, belső vagy külső
ingatlan birtokok mindenkori, telek-
könyvileg kitüntetett tulajdonosai.

2. §. A birtokosság szervezésének
célja: a birtokosság vagyonának a
kor kívánalmai szerint a birtokosság
javára való kezelése.

3. §. A birtokosság vagyonát ké-
pezik:

a) a budapesti első takarékpénz-
tár egyesületnél 72621. folyó szám
A. 2. sorozat alatt 1904. év április
30-án elhelyezett 42360 korona, azaz
negyvenkétezerháromszázhatvan ko-
rona betét, mely Székelyudvarhely vá-
rossal 1902. év április 10-én kötött
egyezség szerint addig tőkésítendő,
míg 300000 koronára, azaz három-
százezer koronára növekedik;

b) a birtokosság által eddig szer-
zett és ezután szerzendő ingatlanok;
c) a Székelyudvarhely városi 2^a és
217 sz. telekjegyzőkönyvben 1, illetve

14, 18, 19, 22, 30, 31, 33 rend sz. a.
felvett ingatlanok legeltetési joga;

d) Székelyudvarhely várossal kö-
tött egyezség értelmében a város
közönsége részéről addig fizetendő
4000 korona, azaz négyezer korona
évi járadék, míg a 3. §. a) pont alatt
felvett összeg 300000 koronára, azaz
háromszázezer koronára növekedik.

4. §. A birtokosság jövedelmét ad-
ják:

a) Székelyudvarhely város által a
fenn idézett egyezség értelmében ad-
dig fizetendő évi 4000 korona, azaz
négyezer korona, míg a 3. §. a) pontja
alatt felvett összeg 300000 koronára,
azaz háromszázezer koronára növe-
kedik.

b) Ingatlanainak és a legeltetési
jognak jövedelme.

c) Takarékbetétjeinek jövedelme.

d) Az egyes birtokosoktól apa-
állat-tartás, közmunkamegváltás s
egyéb címeken befolyható jövedel-
mek.

Az a) pont alatti jövedelemből fe-
deztetik a birtokosság egyes tagjai
házbér-, házostály- és földadója
után kivett utadó; egyéb jövedel-
mek a birtokossági közgyűlés által
évről-évre megszavazandó célokra
fordíthatnak.

5. §. Minden birtokosnak joga van
a birtokosság közgyűlésein részt-
venni, ott belső birtoka területének
háromszorosa, külső birtoka egyszere-
sének megfelelő arányban szavaza-
tát érvényesíteni.

Ugyan ezen arányban részesülhet-
nek az egyes birtokosok a netáni jö-
vedelmek és terhekben is.

Kiskoruk törvényes gyámjuk, jogi
személyek törvényes képviselőik, a
megjelenésben akadályozott egyesek
írásbelileg meghatalmazottjaik által
képviseletthetik magukat a közgyűlé-
sen. A meghatalmazott a közgyűlés
megnyitása előtt meghatalmazását az
elnöknek betervezni köteles, aki
azt jegyzőkönyvre véteti.

6. §. Az egyes birtokosok szava-
zati jogosultsága, illetve érdekeltisége
a tagosítási földkönyv alapján az el-
nökség által minden január hó 31-ig
összeállítandó. Az összeállított laj-
strom február 15-ig a városházánál
közszemlére és szokott módon köz-
hírré teendő.

Az összeállított lajstrom adatai el-
len február 28-ig a birtokossági ta-
nácshoz felelőzhetni. A felelőzész-
ben kitüntetendők felelőzöznek a
tagosítási földkönyvben foglalt hely-
rajzi számai, illetve telekkönyvi vég-
zései.

A február 28-nál később beadott

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(Minden jog föntartva.)

(8. folytatás.)

Jövedelme a törvénykezők bir-
ságpénzeiből állott, de azok a ki-
rálybírók tekintélyének növekedé-
vel mindinkább apadoztak. Azon-
kívül az ökörsütés vagy adó ide-
jében a behajtásnál való közreműkö-
désért ő is kapott egy részt, 1555-
ben pl. 25 darab ökröt. Állásának
betöltése az örökösödési és választási
jog kombinált módja szerint történt.

Eredetileg a nemzetségek főbbjei
voltak kétségkívül a hadsereg ve-
zetői. Idő folytával is magok a
nemzetségek első családjai gyako-
rolták tényleg e vezetői jogokat, és
abban az időben, amikor már ada-
taink vannak, a nemzetségek fejei
magok váltják fel egymást a tisztsé-
gben, rendre és pedig a többi
közt pl. Marosszéken egy 24 éves
ciklusban, amennyiben ott 6 nem és
4 ág volt mint nemzetség és atyafi-
ság. Később 6 éven át ugyanazon
nemzetség váltakozik a tisztségben,
mely körülményt a kisebb arányu
területből és lakosságából érthetni
meg. A századok folytán ez az uzus
vagy szokás, joggá, jussá, s ez ne-
hány család kiváltságává változott
át, végül pedig egy bizonyos bir-

tokkal összekötött előjog, földjog
lett belőle. A vármegye földjén a
nemesi jog, a nemesi kuriához és
az ahhoz tartozó földbirtok volt
kötve. A Székelyföldön is ez a fo-
lyamat honosult meg.⁶⁵

Oklevéltani adatokat lehet előmutatni
arra nézve, miszerint egyes házak a
helységben kuriáknak nevezetnek,
amikkel aztán a löfőség joga volt
összekötve, de amivel aztán kiegészíté-
sül bizonyos meghatározott föld-
birtok járt. Ez a földbirtok néha el-
volt különítve a falukertjétől vagy
földjétől, nem volt azzal közös —
ezt egyik oklevél bizonyítja.⁶⁶

Van egy régi lista, amely szerint egy
székely, Barcsay Gáspár, a főka-
pitányi tisztséget Marosszéken 15
éven keresztül 5-ször viselte, s
hozzá négy különböző nemzetségből
s öt különböző ágból és pedig 2-szer
egyedül, 3-szor pedig a Gyalakutiak-
kal együtt. Azonkívül ez utóbbiak
egy 24 éves fordulóban még kétszer
viselték a tisztséget és pedig 5
nemzetségből 1-szer egyedül, 4-szer
másokkal együtt. Minthogy pedig
sem a Barcsayak, sem a Gyalakutiak
öt különböző nemzetségnek
nem lehettek a leszármazottai, ezt
a tényt akként lehet megmagya-
rázni, hogy a tisztségre való juss
vagy előjog, idő folytán bizonyos
meghatározott birtokhoz kötődött
lassanként. Az ilyen nagyobb bir-

tok, vagy öröklés vagy a f i u - l e -
á n y o k, vagy vásárlás után ke-
rült egy kézbe. Ugyanazon időben
több családnak illetén módú közös
jussa vagy előjoga, minden esetre
öröklési részből, vagy pedig örökölt
részvásárlásból származott. 1499-ben
pl. az Örlőcz nemzetségből és a
Szovátságból egy löfőségnek (pri-
mipilater) 3-ik része eladódik.⁶⁷

Egy ilyen officiumusnak, azaz:
egy tisztség viselésére biztosító
előjognak eladása, igen gyakori
eset.⁶⁸ Hogy a hivatali állás illetén
megszerzése hajdan szokásos volt,
bizonyítja egyébként Ferdinánd ki-
rály követének nyilatkozata is, aki
azt mondja, hogy a székelyek a
tisztséget «mint valamely vagyont
az ingatlan birtokkal együtt szok-
ták adni-venni».⁶⁹

E szokás megvolt mindegyik
székben, még a Kézdiából telepített
Aranyosszéken is, olvasható az egy
okmányból, amely egy ily előjog
eladásáról szól.⁷⁰

Az 1562-ik év magára a szék
kapitányára nézve is nagy követke-
ményekkel járt, amennyiben ekkor
lesz belőle, a szék kapitányából és
a nemzet tisztviselőjéből, fejedelmi
hivatalnok.

Először is 1562. után előtűnik az
oklevelekből a sedis capitaneus cím
s helyébe lép 1564-ben a hat szék
kapitánya (capit. sex sedium) neve,

aki többnyire V á r h e g y vagy Sz é-
k e l y t á m a d t vagy egyszerre
mindkét várnak várkapitánya volt.⁷¹
1569-ben Telegdi Mihály, Székely
támadt várkapitánya, mint Maros-
és Udvarhelyszék kapitánya emlit-
tetik;⁷² későbbi adatokból azt látjuk
azonban, hogy ő mind a 6 szék
kapitánya volt.⁷³ 1579-ből egy capi-
tanens sedis Csik;⁷⁴ 1571-ben egy
vicecapitaneus sedis Csik et Gyergyó.⁷⁵
Ettől az évtől fogva egészen a szá-
zad végéig nagyon kevés a hír a
székely kapitányokról. 1592-ben a
székely kapitányok jelen vannak az
országgyűlésen.⁷⁶ 1598-ban a kü-
llömmegyei komes egyszersmind
Siculorum kapitány.

Ezek az oklevéltani adatok azon föl-
tevésre bírnak, hogy János Zsig-
mond a széki kapitányok tisztségét
megszüntette vagy átalakította, de
ugyanakkor a székely seregek pa-
rancsnokává a saját várkapitányát
tette meg. Báthori István korában
1572. találkozunk ugyan megint ka-
pitányokkal, kik az országgyűlésen
részt vesznek, de ugyanakkor Szé-
kelytámadt és Várhegy kapitányai
igen gyakran királybíróknak vannak
nevezve, de sehol úgy és akként,
mint valamely széknak kapitányai.
Bizonyosságok ezek amellet, hogy a
széki kapitány hivatala ekkor már
a királybíró tekintélye alá került.

(Folyt. kö.)

felebbezések azon évben már nem vétetnek tekintetbe.

Az esetleges birtokváltozások minden év december 31-ig az elnökségnél bejelentendők, hogy azok a lajstrom összeállításánál figyelembe vehetők legyenek.

7. §. A rendes- és rendkívüli közgyűlés ideje és tárgysorozata legalább tizenöt nappal a közgyűlés előtt a városban lakókkal dobszó, falragasz s legalább egy helyi lapban való hirdetéssel, külbirtokosokkal posta útján közlendő.

A közgyűlés határozat képes, ha azon legalább 20 birtokos megjelent és azok birtoka az összes birtok egy tizedét kiteszi. Ha az első ízben összehívott közgyűlés határozatképes nem lenne, tiz napi határidő mellett újabb hívandó egybe, mely tekintet nélkül a megjelentek számára és birtoknagyságára, határozatképes.

Ha névszerinti szavazást nem kérnek, — a mi jegyzőkönyvileg constatandó, — a szavazás az egyes kérdésekben felállással történik; de a névszerinti szavazás feltétlenül elrendelendő, ha azt hat egyén, kik legalább ötven holdat képviselnek, a kérdés kitűzése előtt írásban kéri. A mennyiben a szavazást kérők száma hatnál kevesebb, vagy a birtokok összege ötven holdnál kisebb, ez jegyzőkönyvileg megállapítandó, a kérelmezők nevének és birtokának feljegyzésével; a szavazás felállással eszközölendő.

A névszerinti szavazás a 6. §-ban megállapított lajstrom adatai szerint gyakorolatik, akként, hogy úgy az »Igen«-nel, mint a »Nem«-mel szavazók és birtokaik külön leírtnak, összegeztetnek és a határozat a szerint mondatik ki, a mint az »Igen«-nel, vagy »Nem«-mel szavazók birtokainak összege nagyobb.

A közgyűlésen egy tárgyhöz egy szónok csak kétszer szólhat. Az önálló indítványt beadókat ezen kívül a zárszó joga is megilleti.

A közgyűlést zavaróktól, sértő kifejezéseket használóktól az elnök kétszeri megintés után a szavazás jogát megvonhatja, a mi jegyzőkönyvre veendő.

8. §. Rendes közgyűlés évenként egyszer, március hónapban, rendkívüli annyiszor tartatik, a hányszor azt az ügyek kívánják.

A közgyűléseket az elnök, akadályoztatása esetében az alelnök hívja össze.

Az összes birtokból száz holdat bíró tíz birtokos kivására rendkívüli közgyűlést az elnökség a kérés beadásától számított 15 nap alatt összehívni köteles.

(Folyt. köv.)

EGYHÁZI ÉLET.

Szent Antal estély. A február hó 6-án rendezendő Szent Antal estély műsora a következő: 1. Ének: Szent Antalhoz. 2. Szaval: Lakatos Vilma. 3. Énekel: Bartos Teréz, harmoniumon kíséri Szabó Antal róm kath kántor. 4. Felolvas: Fazakas Gás pár tanár. 5. Melodráma: Florián Margit által, hegedűn kíséri Kónya János és zenekara. 6. Szaval: Szemlér Károly gimn. VI. o. tan 7. Ének: Szűz Máriához. Kezdeté este 7 órakor. Rendezők: Tamás Erzsé és Péter Róza.

KÜLÖNFÉLÉK.

Országos veszedelem.

A sorsunkat intéző földi gondviselés jóvoltából nagy baj és veszedelem zúdult Magyarországra fogyasztó közönségére a szerb határ elzárása miatt.

A határzár történetét, okait és célját e helyen nem taglaljuk. De a

kormány ezen intézkedésének messze kiható eredményével és jelentőségével igenis foglalkoznunk kell, mert az minden fogyasztóra nézve zsebkérdés, a mely máris érzékenyen érezteti rendkívül káros hatását.

Az élő marha és sertés-, valamint a hus és baromfiszállítás eltiltása már most is szembeszökő drágaságot idézett elő; pedig a hozzáértők állítása szerint az eddigi áremelkedések csak bevezetését képezik a közel jövőben sokkal nagyobb arányokat öltő husdrágaságnak, úgy, hogy maholnap csak a milliomosok vagy a gondnokság alá helyezésre megérett tekozlók és sikkasztók, vagy az olyan gonosztevők engedhetik meg maguknak a hussal való élés fényűzését, akik nem a maguk becsületes keresményéből, hanem a mások vagyonából szoktak uraskodni.

Ez a jóslat tulszának látszik ugyan, de ha így halad az áremelkedés, a mint megkezdődött, maholnap nem lesz az sem jóslat, sem tulsz, hanem szomorú valóság.

Szó sincs róla, magában véve az a körülmény, hogy a szerb marha, sertés, továbbá a hus és baromfi nem jöhet be hozzánk, ok ugyan az áremelkedésre, de nem teszi menthetővé azt, hogy kifosztanak bennünket a huskereskedők. Mert Magyarország állat- és baromfiállománya elég gazdag arra, hogy hosszabb időn át elláthassa a belföldi fogyasztás igényeit és nélkülözhetővé tegye a szerbiai behozatalt.

A baj tulajdonképpen abban van, hogy a közvetítő forgalom kezelői — a kupecsek, kereskedők és mészárosok — lelkiismeretlenül kizsákmányolják a helyzetet, amennyiben nagyon sokkal magasabbra srofolják az árakat, mint a mennyire a természetes árhullámzás magával hozná.

Igy például Budapesten, mindjárt a határzár elrendelése után — a mikor ez a rendszabály a felhajtásban és szállításban alig észrevehetőleg éreztette hatását — egyszerre 20 fillérrel rugtatták feljebb a sertéshus kilogrammját. Magából ebből a tényből is nyilvánvaló, hogy itt egy szervezett rablóbanda a fogyasztó közönség kifosztását tűzte ki célul, s így könnyen elképzelhető, hogy micsoda emberrnyuzás megy itt majd végbe, ha kellő időben határt nem szabnak a garázdálkodásnak.

Könnyű volna a bajon segíteni, ha egy csepp jóakarát és kötelesség érzet volna a hatalom kezeliében. Nem kellene egyebet tenni, csak az állat- és huskivitelt eltiltani arra az időre, amíg a Szerbia ellen indított oktalan vámháború tart. Ezzel a megszorítással a marha-, sertés- és huskereskedés vesztene ugyan, de meg lenne mentve a mértéktelen drágaságtól az ország milliányi fogyasztó közönsége.

Talán meg is tenné ezt a kormány, ha Bécs nem volna a játékosban. Ámde ha mi a kivitelt eltiltanók, Bécs hus nélkül maradna és talán soha nem tapasztalt husdrágaságnak lenne kitéve. Már pedig a magyar elpusztulhat éhen, de a császárvárosnak szüksége van szenvednie nem szabad.

A másik okos rendszabály lenne részünkről az, ha Romániából igyekeznénk a szerb határzár miatt elmaradt behozatalt pótolni. De eb-

ben a tekintetben se számíthatunk kormányakióra, miután a fölöttünk uralkodó hatalomnak most nem az inség megakadályozásán, hanem inkább azon jár az esze, hogy miképpen zudítsa reánk azt a sokat emlegetett „nyomort és szenvedést“.

Nincs tehát más védekezési mód, mint az, hogy társadalmi uton kell megtenni a szükséges lépéseket a drágaság enyhítésére, ami sikeresen alig oldható meg másként, mint helyhatósági segítségek és szövetkezés útján.

Mi most csak rá akartuk terelni a közfigyelmet erre az égető bajra. A társadalom és a helyhatóságok vezetőinek a gondja és hivatásszerű feladata, hogy sürgősen foglalkozzanak ezzel, a halasztást nem tűrő kérdéssel, mert a fogyasztó közönség minden napi késedelmet arannyal fizet meg.

A kifosztásunkra már szövetkeznek az élelmiszerhiénák. Siessünk védekezni!

Áthelyezés és kinevezés. Az igazságügyi ügyvivő Dr Barabási István helybeli törvényszéki aljegyzőt a marosvásárhelyi törvényszékhez helyezte át. Szathmáry Mihály marosvásárhelyi törvényszéki joggyakornokot pedig a helybeli törvényszékhez aljegyzőnek nevezte ki.

A husarak városunkban. Rohamosan emelkednek. Nem is olyan régen még 72 fillér volt egy kiló borju- vagy marhahus és ma immár ugyanaz 1 K 20 fillér. Mult hónapban és azelőtt is volt szó erről a kérdéstről a gazdasági egyesület választmányában. Határozatfele is volt. Azonban mai napig még az eredményt nem látjuk. Miért nem rendel el az alispán a próbavágást? Hiszen a Bécsbe szállítandó hizott ökrök élő súlyát kilónként 68 fillérrel fizetik a marhakereskedők városunkban az egyes szeszgyárosoknak. S ha már a hus kilójáért 1 K 20 fillért kell fizessünk, legalább tisztességes húst kaphatna közönségünk ezért a drága pénzért. Ez a közérdekű kérdés van olyan fontos, mint a luxus-ügyek — alispán ur! Vagy talán már a közönség ügye nem is érdekes?... Jó, tudomásul vesszük.

A vágási szalmafonó-tanfolyam kiállítása városunkban. A székelyföldi kirendeltség Vágás községben 7 hétre terjedő szalmafonótanfolyamot rendezett. Ezalatt igen csinos háziipari tárgyak készültek. Toth Margit tanítónő vezetése alatt 15 növendék vett részt a tanfolyamban. Az összes tárgyakat folyó hó 9., 10. és 11-én Székelyudvarhelyt, a vármegyeház sorozótermében kiállítják s egyúttal a tárgyak eladatnak Kiállításra kerülnek: kézikosarak, kefetartók, ujságtartók, faliszőnyegek, kalapok, kötő- és varróasztalok s több igen hasznos házi-cikkek. A kiállítás megtekintése díjtalan. Felhívjuk a közönség figyelmét és érdeklődését.

A nőegylet farsangvégi jelmez-bálja. A helybeli jótékony nőegylet a farsang végén — ha résztvevők kellő számban jelentkeznek — jelmezestélyt rendez, amelyre már most felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A fölhívó-iv különben most van

köruton és már eddig is többen jelezték részvételüket.

Telefon a vasúthoz. Mult évben is szóvá tettük, hogy a helybeli vasutállomáshoz a telefon bevezetése mennyire szükséges volna. Felszólalásunk azonban eredményhez nem vezetett. Azt hisszük, hogy a vasut igazgatóságának a figyelmét akkor kikerülte s épen azért ismételtén megsürgetjük a telefon bevezetését, mint közszükséget képező eszközt.

Polgári fillérestély. A helybeli polgári önképző és segélyegylet e hó 5-iki fillérestélyét Ráduly Irma és Bartók Anna rendezik. Florián Margit és Bartos Teréz dialogot adnak elő, Fridrigger Gizella énekel, egy Domino és egy Bohóc szaval, „Az ördög a földön“, előadja: Gergely György. A gazdag műsorral bíró estélyt ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Halálozás. Novák Szóts Károly magánzó, 1848—49 iki honvéd, életének 77 ik évében e hó 2-án d. u. 1 órabor elhunyt városunkban. Alig egy évvel ezelőtt elhunyt nejét követte. Temetése ma (vasárnap) d. u. fél négy órakor a Kossuth-utca 9. sz. alatt levő családi háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint történik meg. Az engesztelő szent miseáldozat pedig hétfőn d. e. 10 órakor a plebánia templomban lesz.

Oroszhegyen Kiss András plebános vezetésével keresztény mértékletességi társulat alakult az Orsz. Kath. Szövetség által kiadott szabályok alapján 66 férfi és női taggal. Elismerésre méltó, hogy a községbeli 4 tanító és a községi bíró is a társulat tagja lett.

Három a tánc — azt tartja a székely. Tegnap este három községben volt táncmulatság. Az oklándi kaszinó a községháza termeiben tartotta zártkörű táncestélyét, a zetelaki iparos ifjuság Szabó Gergely vendéglőjében rendezett kosaras táncvigalmat, míg a szentlászlói olvasó-egylet a községháza nagytermében színelőadással egybekötött kosaras bállal mulatott kivilágos virradtig.

Divattá lett, hogy például minden bedörzsölésre alkalmas külszerre ráfogják, hogy az csuzt, köszvényt biztosan gyógyít. Aki csuz köszvényben szenved, az csakis az orvosi kitérésűek által kiválónak elismert Zoltán-fele kenőcsöt használja, mert ez a legmakacsabb megbetegedéseknél is kitérő eredménnyel lett alkalmazva, amint azt rengeteg köszönőlevél és orvosi ajánlás igazolja. Egy üveg ára 2 kor. Zoltán Béla gyógyszerárában, Budapest V., Szabadságtér.

Betöréses lopás. Három suhanc keddre virradó éjjel betört Szentpétery Gergely fűszer- és porcellánáru kereskedésébe városunkban s mintegy 1500 K készpénzt és árut loptak össze onnan. A három jómádár Schmidt Mihály lakatostanonc Kátóna Istvánnál, Keresztes Gergely könyvkötőtanonc Szabó Gyula könyvkötőnél és Brázik Pál tanonc Szeimerjai Károly és Fia könyvkötőknél. A nyomozat szerint hétfőn este fél 9 órakor a Szabó Gyula könyvkötőműhelyében gyűltek össze és ott egész éjjelig tanakodtak a betörés módozatai felett. 12 óra után bevonultak az utcáfelőli oldalon és az udvarból behatoltak az üzletbe s a mi kezük ügyébe esett összeszedték. A kamasz fiuk, mihelyt pénzt érez-

tek zsebükben, első dolguk az volt, hogy nagy legénynek képzeltek magukat s végig járták a vendéglők egyrészt és végül a Lsere-utcába kerültek, ahol 20 koronás bankókkal fizették meg a kétes értékű leány szerelmet. Végre feltűnt a tulköltekezés s aztán a rendőrség össze fogdosta őket és kiderült az erköcs-telen mulatozás rugója is. A pénz és áru egyrésze megkerült, de a kár azért jelentékeny. Az esetben a leg-sajnálatosabb, hogy ártatlanok is gyanúsításba kerültek. Azonban vizsgálással szolgálhat, hogy az igazság hamar kiderült és ártatlanságuk bebizonyosodott.

— **Az oklándi polgári olvasókör** könyvtára javára rendezett kosaras táncvigalom fényesen sikerült. Az összes bevétel 121 K 20 f. kiadás 63 K 27 f és tiszta jövedelem 57 K 93 f volt. Az estély elnöke Dr Hinléder Fels Ernő országgyűlési képviselő és a rendezőség mindent elkövetett, hogy a jótékony cél mulatság úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben méltó legyen régi jó híréhez.

— **Házi cseléd** évi bér mellett azonnal alkalmazást nyer. Cim e lap kiadóhivatalában.

— **Szolgának** egy irástudó, szorgalmas, józanéletű ember felvétetik évi kötelezettséggel, havi bérfizetés mellett. Cim e lap kiadóhivatalában.

Jégrevitt tüzoltók.

— Ott volt vasárnap a korszolyaversenyen? — kérdegyik civil csizmadia barátját.

— Igen Soros tüzoltó voltam s Csillag főparancsnok ur az alispán kérésére tizenkettőnk a — jégre parancsolt.

— Hát aztán mit kerestek maguk a jégen?

— Volna csak maga is tüzoltó és kérné az alispán — majd akkor megtudná, hogy a nagy ur mulatság tüzoltó nélkül el se képzelhető!

— Uuugy? Most már érte m...

LEGUJABB.

Andrássy a királynál.

Andrássy Gyula gróf a királynál pénteken másfél órai kihallgatáson volt. A vezérő-bizottság megállapodását közölte s a király kijelentette, hogy a javaslat fölött határozni fog és Andrássyt utasította, hogy további rendelkezésig maradjon Bécsben.

Közbirtokossági ügyek.

Az egész Székelyföld közbirtokossági között általános tetszéssel találkozott báró Orbán Ottó közbirtokossági elnök és a »Székely-Udvarhely« szerkesztőségének akciója. Napról-napra érkeznek hozzánk levelek, gyűlési határozatok, melyek mind azt igazolják, hogy a székelyföldi erdők állami kezelésével nagy bajba került a székely nép. Ezen a helyen közölni fogjuk az egyes erdőbirtokosságok beküldött csatlakozási nyilatkozatát, hogy ezzel is napirenden tartjuk a kérdést és alkalmuk legyen a közbirtokosságoknak sérelmeiket a nyilvánosság előtt elmondani s a fontos kérdést együttesen tisztázni.

Ditró község közbirtokosság elnökségétől a következő jegyzőkönyvi kivonatot kaptuk:

17—1906. szám.

Jegyzőkönyv.

Felvetett Ditróban 1906 január hó 11-én d. u. 4 órakor a gondnoki irodában a ditrói erdőköz-

birtokosság választmányának rendkívüli gyűléséről.

Itten vannak: elnök; Mezei Mihály, jegyző: Józsa Sándor, pénztárnok: Orosz András, gazda: Orosz Károly. Választmányi tagok: Lukács János, Gál Zsigmond, Kovács István, Kovács Alajos, Lukács György, Nagy Sándor, Zakariás Antal.

Tárgy.

1. Elnök üdvözlővén a megjelent tagokat, a gyűlést megnyitja.

6. Elnök atyánkfia bemutatja »A székelyföldi erdők és a nép magánjogainak elköszása« című kadványt, mely Báró Orbán Ottó tollából a »Székely Udvarhely« című lap kiadóságában jelent meg. E füzetben szerző rámutat, hogy 1888-ban a székely erdők állami kezelésbe adtak 20 évre az állammal kötött 2 oldalú szerződéssel.

A szerződés szerint 3 év múlva a szerződés már lejárna, ám de a 2 fel között létrejött egyezséget a kormány az 1898. évi XIX. t. c. 57. szakaszának záró határozatával hatályon kívül helyezte.

Fölhívja szerző a székely birtokosokat, hogy az országgyűléshez egyértelműleg kérelmezzenek az iránt, hogy a hivatott 1898. évi XIX. t. c. 57. szakaszt törölje el, hogy az erdők az állami kezelés alól kivéssenek s azok kezelését maguk az erdőbirtokosok végezzék, mert az állami kezelés igen költséges, nehezséges, kellő eredmény még sem értet el; a legeltetés előny nélkül megszorítottatott s a székely nép az állat tartástól jórészt elzárattott stb. A választmány előtt e füzet szövegét felolvastatván, a választmány legnagyobb lelkesedéssel vesz tudomást a megindult mozgalomról s a füzetben jegyzetteket mérlegelvén, egyhangulag hozott határozattal kimondja, hogy a kérelmezéshez csatlakozik, illetőleg a kérelmezést fönt kitüntetett irányban legmelyebben ajánlani fogja közelebb tartandó erdőközirtokossági közgyűlésnek. Addig is megbizna elnökségét, hogy a választmány e határozatáról a »Székely-Udvarhely« c. lap szerkesztőségét értesítse, ne-hogy a helyi birtokosság a kérelmezők sorából elkéssék.

K. m. f. kiáta: Mezei Mihály k. b. elnök. Józsa Sándor, jegyző.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Megverte a fiával. Özv. Máté Mihályné szül. Pál Mária és Máté Lajos derzsi lakosok megharagudtak Pál Zsigmond Samura. Mult év őszén Derzs községben az uton megtámadták és 12 napig tartó sérülések okozásával töltötték ki rajta boszujukat. Ezért a helybeli kir. törvényszék most vona felelősségre őket s úgy özvegy Máténét, mint Máté Lajost 2—2 havi fogházra és 20—20 K pénzbüntetésre ítélte el. Az ítelet jogerős.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Az Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület első éve.

Egy éve, hogy az Első Székely Baromfitenyésztő Egyesület Dorner Bélának, a székelyföldi miniszteri kirendeltség intézőjének lelkes buzgalma folytán megalakult. A lefolyt évben az egyesület a szervezés

munkáját elvégezte; van 70 tagja, kiktől évenként 140 korona tagsági díj foly be s van mintegy 1200 korona tőkéje, mely jórésben nemes baromfiba van befektetve és a tagok közt kiosztva. Az egyesület iránt a megyei közönség körében mind nagyobb és nagyobb az érdeklődés. Életképességét mutatja az a bevásárlás is, melyet a mult évben eszközölt. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettől vett 14 drb emdeni ludat 184 K 72 f, fajbaromfit: Dorner Bélától 5 K, Péterfy Lőrincétől 80 K, Beke Alberttől 64 K, Hlatky Miklóstól 10 K, Séra Kálmántól 16 K, Blájer Balázstól 15 K, Barabás Jánostól 20 K, Kiss Mózesétől 5 K, Kassay Ákostól 47 K, Gyarmathy Sámuelétől 25 K, Deák Gergelytől 40 K, Zillmann Jánostól 28 K, Lányi Imrétől 11 K, Balogn Pétertől (Szentendre) 102 K, Dr Greszmáritz Aladártól (Soroksár) 46 K 6 fill, Hász Mariskától (Magyar-Bánhegyes) egy törzs pekingi kacsát 18 K, a Szabadka városi földmives iskolától 2 drb emdeni ludat 20 K, Kientzl Józseftől (Jászapáti) 2 drb emdeni ludat 20 K, tehát összesen 756 K 78 fill. értékben.

Az Egyesülettől a következő tagok kaptak fajbaromfit: Rozsonday István 2 drb sárga orpingtont és 2 darab emdeni ludat, Orbán Imre ugyanezt, Ferencz József 2 drb emdeni tojót, Kállay Ferenc 1 törzs orpingtont, Orbán Dénes 2 drb emdeni ludat és 2 drb orpingtont, Blájer Balázs 1 drb sárga orpington kakast, Kiss István 1 törzs emdeni ludat, Biró István 1 törzs orpingtont, Tompa Árpád 2 drb sárga orpingtont, Berkeczy Lajos 1 törzs orpingtont, Veres István 2 drb emdeni ludat, Péterfy Lőrinc 1 törzs fehér orpingtont, Embery Árpád 1 törzs sárga orpingtont, Ádám Ferenc 2 drb emdeni ludat és 1 törzs sárga orpingtont, Tifán Pál 2 drb emdeni ludat, Eakó Antal 1 drb emdeni tojót, Sándor Lajos 2 drb sárga orpington kakast és 2 tyukot, Hadnagy Márton 2 drb emdeni ludat, Sprencz Rezső 1 törzs sárga orpingtont és 1 törzs pekingi kacsát, Kiss Mózes 1 törzs sárga orpingtont, Csillag József 1 drb emdeni tojót.

KÖZIGAZGATÁS

Automobil-társaskocsik engedélyezése. Az automobil-társaskocsik engedélyezése tárgyában a kereskedelmi miniszterium a következő utasítást adta ki a másodfoku iparhatóságoknak: A közforgalom s kizárólag személyek szállításának céljaira szolgáló gépkocsijáratok rendes járatú időhöz kötött személyszállítási iparnak tekintendők a törvény értelmében s így következképpen azok, akik ilyen foglalkozást üzni kívánnak, iparengedélyt kötelesek váltani. Amennyiben a tervezett gépkocsijárat esetleg több iparhatóság területét érintené, ez esetben a vállalat tulajdonosa kizárólag attól az elsőfoku iparhatóságtól köteles iparengedélyt kérni, amelynek területén a vállalat székhelye fekszik, amely hatóság az érdekelt hatóságokat értesíteni köteles. Ezen ipar gyakorlására ez idő szerint a társas-kocsijáratra vonatkozó szabályrendeletek rendelkezései irányadók, amennyiben

a gépjáratu társas-kocsi közlekedés tekintetében különleges intézkedések szükségeltetnének, az érvényben levő társaskocsi ipari szabályrendelet megfelelőleg módosítandó.

KÖZGAZDASÁG.

A tehének tejhozamának változása.

A tehének tejhozama és a tej zsirtartalma ingadozásnak van kitéve. Ezen ingadozásokat vizsgálta újabban Koslin és vizsgálatainak eredménye a következő volt. A tehének egész évi tejhozama és zsirhozama annál nagyobb volt, minél inkább közel esik a tejelési időszak kezdete a május, június hónapokhoz; ez annál kisebb, minél közelebb van a november hónaphoz. Ezért iparkodjunk odahatni, amennyire lehetséges, hogy a borjúzás tavasszal történjék. A zöldtakarmány, a répa és répaszelet etetése neveli a tejhozamot, azért ezek takarmányozása idején felszökken a tehének tejelő-képessége. Miért is gondoskodjunk arról, hogy ezen takarmányok rendelkezésre álljanak, helyes talajmivelést istálló és műtrágyázással, mindenesetre előmozdíthatjuk a zöldtakarmányos répatermés mennyiségét. A tejszin mennyisége a tejhozam mennyiségével növekedik és csökken, de nem egészen olyan arányban, mert a százalékos zsirtartalom csökken, ha a tejhozam emelkedik, és növekszik ha a tejhozam gyengül. Végre a legeltetés kedvezően befolyásolja a tej százalékos zsirtartalmát. Tehát iparkodjunk legelőinket javítani, trágyázni, hogy azok minél jobb táplálékot szolgáltatassanak.

A mezőőr tartása. A közigazgatási bíróság a következő elvi jelentőségű határozatot hozta. Az a 100 hold, mely a külön mezőőr tartására a jogot megadja, több szomszédos községben is fekkethet, tehát több község határában fekvő birtok őrzésére egy és ugyanazon ór alkalmazható. A külön mezőőr tartására irányuló szándék bejelentésének elmulasztása csupán akkor szolgáltat okot a közös mezőőr költségeihez való hozzájárulás kötelezettségének megállapítására, ha az előjáróság az illető birtokost e részben nyilatkozatra felhívta, míg ellenben, ha ilyen felhívás nem történt s a birtokos törvényes joga alapján külön felesketett mezőőrt az illető év április végéig tényleg alkalmazott, egyedül a külön mezőőr bejelentésének elmulasztása a közös mezőőr költségeihez való hozzájárulás kötelezettségét még nem vonja maga után.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

Házeladás. A Vár utcában a 15. sz. a. levő ház eladó. Értekezhetni ifj. Bodrogi Györgynél Székelyudvarhely Vár-utca.

Építés. A derzsi unit. egyház község kántor-tanítói lakásának építését február 11-én d. u. 2 órakor nyilvános árlejtésen kiadja Terv, költségvetés és feltételek papi hivatalnál megtekinthetők. *Egyházi előjáróság.*

Ha a gyermek-

nek gyógyszer kell beadni és a gyermek szívesen veszi azt, úgy meglehetünk róla győződve, hogy a gyógyszer hatása sokkal előbb és jobban lesz észrevehető, mint ha a gyermek a gyógyszert csak kényszerítve veszi be. Ez főleg a SCOTT-féle EMULSIÓ-nál tapasztalható, amely jó ízű és könnyen emészthető készítmény. A legfinomabb norvégiai gyógyszerkészítő gyárból készült és nátron hypophosphitok hozzáadásával. A SCOTT-féle EMULSIÓ küönösen gyermekbetegségeknél alkalmazható kiváló eredménytel. A gyermeket erőssé és izmosá teszi és rendes testi fejlődését előmozdítja.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukhalat vivő halász” védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg bekioldése ellenében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDA I. EMIL
„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST,
IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.

Hazafias missziót végez aki a Székely-Udvarhelynek ismerősei körében olvasókat és partoló híveket gyűjt!

Sz. 8187-905. tkvi

Hirdetmény.

Sükő község telekkönyvi helyesbítési ügyében a telekkönyvi helyesbítési eljárás befejeztétven, erre nézve az 1892. évi XXIX. t.-c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekkönyvekbe való bejegyzése és a tkvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztétven, az ezzel a felszólítással téte ik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítést is, valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-c. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi XXIX. t.-c. 22. §-a alapján történt törlesei érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlesei keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1906. évi augusztus hó 1-ig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlesei kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-c. 16. és 18. §-ainak értelmében, ide értve az utóbbi szakasznak az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, irásbeli ellenmondásukat 6 hónap alatt, vagyis 1906. évi augusztus hó 1-ig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, kik az 1. és 2. pontjaiban körülírt eseteken kívül az eljárás és az annak folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat, kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1906. évi augusztus hó 1-ig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csakis a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg. Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Székelyudvarhelyt, 1905 dec. 8 án

Dr. VOITH.

kir. tszéki egyes bír.

8188-905. tlkv. szám.

Hirdetmény.

Fenyéd község tagosítása folytán a község telekkönyvei átalakítottak s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. törvények, az 1889. XXXVIII. törvények és 1891. XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. törvényekben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatott:

1. Ez azzal a felhívással tételik közzé: hogy mindazok, kik az

1886. XXIX. törvények 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvények 5. és 6. §-ában és az 1891. évi XVI. törvények 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit, valamint az 1889. XXXVIII. törvények 7. §. a) és az 1891. XVI. törvények 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzéseket vagy az 1886. XXIX. törvények 22. §. a) alapján történt közlések érvénytelenségét kimutathatják, evégből törlesei keresetüket hat hónap alatt vagyis 1906. évi augusztus 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indokolt törlesei kereset annak a harmadik személynek aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. törvények 16. és 18. §-ainak esetében, ide értve az utolsó §-nak az 1889. XXXVIII. törvények 5. 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, irásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt vagyis 1906. évi augusztus 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fognak.

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül, az 1892. XXIX. törvények szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ideértve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. törvények 16. §. a) alapján történt bejegyzést sérel-

mesnek találják — e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó, kérvényüket hat hónap alatt vagyis 1906. évi július hó 25-ik napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseiket pedig csak a törvény rendes útján, és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a hitelesítő bizottságnak eredeti iratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A királyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1905. dec. 19.

Dr. VOITH.

kir. tszéki egyes bír.

Árlejtési hirdetmény.

Ujszékely közbirtokossága egy új ház építését határozta el. A munkálatok árlejtés útján vállalkozónak fognak átadni.

Vállalkozási összeg 11750 kor.

Árlejtési határidőül **1906. február 11-ik napjának d. e. 10 (tíz) óra** Ujszékely község házához kitűzetik.

Az árlejtés szóbeli, azonban a választati összeg 10%-val ellátott zárt ajánlatokat is elfogad alant irt birtokossági elnök az árlejtés határnapjáig.

A költségvetés, terv és árlejtési feltételek alantirt birt. elnöknel megtekinthetők.

Ujszékely, 1906. január 26.

Gyarmathy Lajos,
b. elnök.

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel, tiszta és ment káros alkatrészekből.

SCHICHT-SZAPPAN

(„szarvas“ vagy „kulcs“ szappan)

a legjobb és használatban legolcsóbb, minden ruhanemű és mosási módszer részére

JÓTÁLLÁS: 25.000 koronát fizet Schicht György cég vussigban bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz. 179

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Iskolás fiuk Diákok részére

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák, cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és olcsó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat merték után, a ruhák ingyen takarításával.

Legolcsóbb árak!

„Hermandol“ kozet-papir a legjobb!

HEGEDŐ, VONÓ, KELLÉKEK ÉS HUROR

SZIVAR-, SZIVARKA,

DOHÁNYTÁRCÁK

ERSZENYEK ÉS PENZTÁRCÁK

MONOGRAMMOK levélpapir és fehérnemű bélyegzéshez, minden betűvel, 1 d.b 1 kor. Kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv- és papirkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Mesés és imakönyvek, zeneművek!

Olcsó legyezők és díszmítáruk!

Uti bördők a legnagyobb választékban

Nagy választék nyakkendő- és kalapokban

